

ТЕЛЕ

№ 19 (1417)
11 травня 2023

ЕКСПРЕСС

Інформаційно-реklamний щотижневик ТОВ «Телерадіокомпанія «ГОК»

ЗАПРОШУЄМО НА НАВЧАННЯ НА КАТЕГОРІЮ В

- Сучасні авто
- Професійні інструктори та викладачі
- Авто на автоматичній та механічній коробці передач
- Індивідуальний підхід до кожного учня

м. Горішні Плавні,
пр-т Героїв Дніпра, 23А

+38 (098) 333 00 12

НОВИНИ КОРОТКО

Героям слава!

Указом Президента України № 262/2023 від 5 травня 2023 року старший солдат **Олександр Воробйов** нагороджений посмертно орденом «За мужність» III ступеня за особисту мужність, виявлену у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, самовіддане виконання військового обов'язку.

Нагадаємо, що Олександр Воробйов загинув під час виконання бойового завдання внаслідок мінометного обстрілу 29 січня 2023 року біля населеного пункту Вугледар Донецької області.

Водопілля триває

8-11 травня внаслідок пропуску весняного водопілля через водосховища Дніпровського каскаду утримуватиметься затоплення заплавлених територій, понижених ділянок у ряді населених пунктів на Кременчуцькому водосховищі у Полтавській області.

За повідомленням Українського центру з гідрометеорології, оголошено II рівень небезпеки - помаранчевий.

COVID-19

Минулого тижня ВООЗ оголосила про закінчення пандемії COVID-19, але безпека від коронавірусу нікуди не зникла.

Голова ВООЗ зазначив, що за три роки організація повідомила про майже 7 млн смертей, але їхня кількість у кілька разів більша - щонайменше 20 млн. За даними лікарів, загалом за час пандемії у світі через хворобу померло 6,8 млн людей, з них понад 111 тис. - в Україні.

За даними Департаменту охорони здоров'я ОВА, на Полтавщині з початку пандемії захворіло 231 962 особи. За цим показником область посідає 3 місце серед регіонів України.

З початку пандемії кількість померлих з числа хворих на COVID-19 становить 4606 осіб.

Станом на 8 травня показники захворюваності зменшилися. За тиждень (21.04. - 27.04.2023) захворіло 825 осіб, на попередньому тижні - 1046. Захворюваність в області за тиждень становить 59,7 на 100 тис. населення (по Україні - 23,4 на 100 тис. населення). За цим показником область посідає 1 місце в Україні.

На сьогодні в області лікуються 1707 хворих, із них 82 - у стаціонарах (дітей - 18). Рівень госпіталізації - 4,8%. Одужало з початку реєстрації 225 649 осіб, за тиждень - 1462.

З початку епідемічного підйому в області не припинялася робота з вакцинації від COVID-інфекцій серед населення області. На сьогодні проведено 1 513 855 щеплень від COVID-19.

У Горішніх Плавнях з початку пандемії захворіло 13 182 особи. З початку пандемії кількість померлих з числа хворих на COVID-19 становить 221 особа. З початку епідемічного підйому проведено 25 698 щеплень від COVID-19 двома дозами, 6290 осіб отримали третю дозу (бустерну). Найбільш ураженою віковою групою залишаються дорослі від 60 років.

Статистика ДТП

На Полтавщині збільшилася кількість аварій, у яких травмувалися чи загинули люди.

За 4 місяці 2023 року у Полтавській області в ДТП загинули 23 людини. Ще понад 200 - травмувалися. Всього за 4 місяці трапилося 230 ДТП.

Найпоширеніші причини аварій: перевищення безпечної швидкості; порушення правил маневрування; порушення правил проїзду перехресть; керування транспортним засобом у нетверезому стані та недодержання дистанції.

Пріємна статистика

Життя не стоїть на місці, а Полтавщина - яскраве тому підтвердження.

За даними Департаменту охорони здоров'я Полтавської міської ради протягом

квітня у Полтаві народилося 308 дітей, з них 144 дівчинки та 164 хлопчика, 4 двійні.

У закладах охорони здоров'я Кременчука народилося 78 немовлят: 46 хлопчиків та 32 дівчинки. Втретє (за період з кінця березня по травень) народилося 3 пари двійнят.

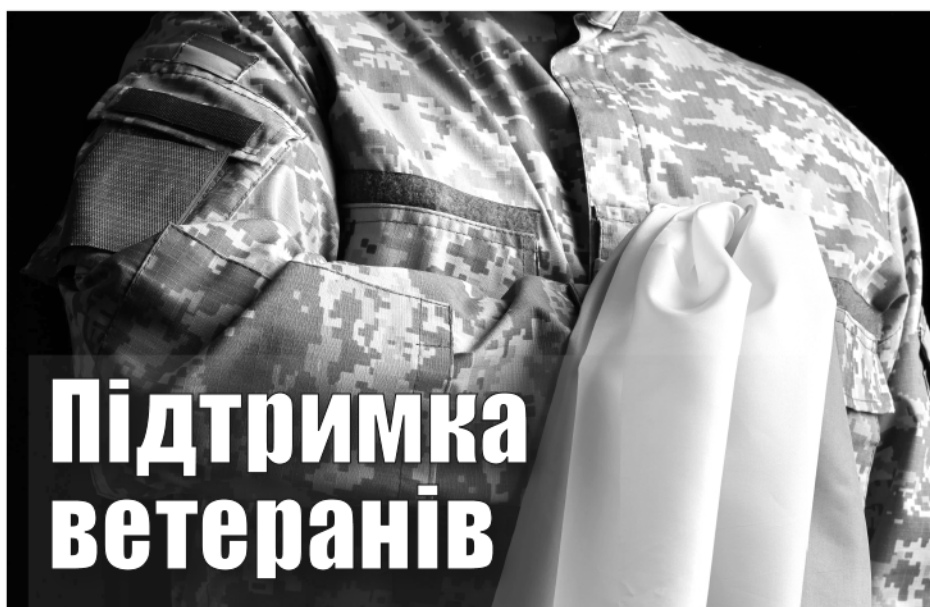
У нашому місті за минулий місяць народилося 18 немовлят. Новонароджених містан називали доволі рідкісними іменами, наприклад, Лука, Лук'ян, Марсель, Єсенія.

Іспити для отримання українського громадянства

Володимир Зеленський підписав законопроект № 7606, який передбачає складання трьох іспитів для отримання громадянства України. Про це повідомили на офіційному сайті парламенту.

Відтепер особа, яка бажає отримати громадянство України, буде зобов'язана скласти три іспити: на рівень володіння державною мовою, з основ історії та Конституції. Також закон передбачає складання відповідних іспитів особами, які отримали громадянство за визначні заслуги перед Україною, проходять військову службу в ЗСУ за контрактом та становлять державний інтерес для країни.

Підтримка ветеранів

Минулий рік став справжнім роком стійкості для компанії Ferrexpro, впевнений голова правління ПрАТ «Полтавський ГЗК» Віктор Лотоус: «Після початку повномасштабного вторгнення в нас не виникало питань, як максимізувати допомогу в наших громадах і в Україні загалом. І програму підтримки ветеранів із числа демобілізованих працівників було розгорнуто відразу після початку повномасштабного вторгнення, й відтоді постійно її вдосконалюють. Уся допомога надається безкоштовно».

Майже 700 працівників компанії Ferrexpro несуть службу в лавах ЗСУ. Ім, у разі виникнення такої потреби, пропонується лікування й реабілітація. У квітні 2023 року для розширення ветеранської програми було виділено 39 млн грн.

Психологічна реабілітація

Стреси, пов'язані з воєнними діями, які проходять у безпосередній близькості від місця перебування людини, згодом стають причинами розвитку посттравматичного стресового розладу та багатьох інших психологічних проблем. Найбільше в таких ситуаціях страждають люди, які перебувають у самому пеклі - учасники бойових дій, воїни ЗСУ, які щодня ризикують своїм життям заради всієї країни.

Задля їхньої адаптації до життя в нових умовах психологічну реабілітацію може отримати як демобілізований працівник компанії, так і його родина.

Фізична реабілітація

Кожен працівник проходить медогляд і отримує належне лікування. Усі демобілізовані із числа співробітників компанії

можуть скористатися санаторним лікуванням - як індивідуально, так і з родиною. У разі потреби - отримати допомогу з протезуванням.

Професійна адаптація

Професійний супровід є важливою складовою ветеранської програми. У разі неможливості повернення на попереднє робоче місце працівнику буде запропоновано пройти необхідне навчання. Для здобуття основної професії воно триватиме до 6 місяців, суміжної - до 3 місяців. На новому робочому місці демобілізований працівник зароблятиме не менше, ніж на попередньому. Також передбачено навчання для персоналу, щоб люди розуміли виклики, які стоять перед демобілізованими працівниками, та допомагали їм повернутися до нормального життя.

Соціальна адаптація

На базі Єдиного корпоративного сервісу компанія створює «єдине вікно», консультанти якого здійснюватимуть повний супровід демобілізованих працівників - від реабілітації, медичної та

психологічної підтримки до їхньої реінтеграції в трудовий колектив. Триває робота щодо відкриття реабілітаційного центру на базі медико-санітарної частини комбінату.

В адміністративно-господарських будівлях основних структурних підрозділів підприємств буде оновлена інфраструктура, щоб полегшити доступ до них для людей з інвалідністю. Також будуть модернізовані санвузли у відповідності до норм інклюзивності.

Тактична медицина

Програма підтримки працівників-військовослужбовців із забезпечення засобами захисту, тактичними аптечками та допомогою під час лікування у прифронтових шпиталях стала найціннішою для багатьох у компанії. До того ж усі працівники проходять навчання з надання долікарської медичної допомоги на полі бою.

- 700 працівників виконують бойові завдання на різних ділянках фронту.
- 17 працівників Ferrexpro демобілізовано (8 осіб - із ПГЗК та 9 - із ЄГЗК).
- 116 ветеранів отримали послуги з реабілітації на базі МСЧ та інших медичних закладів країни.
- 4 мобілізованих реінтегровано в робоче середовище.

Підготувала
Наталія ІВАНЧУК

Газета «Телеекспрес»

Засновник - ТОВ «Телерадіокомпанія «ГОК»

Відповідальна за випуск - редакторка О. О. Тарантіна

№ 19 дата виходу 11.05.2023 Наклад 1000 Замовлення № 381

Ціна за домовленістю.

Адреса редакції газети «Телеекспрес»:

39800, Полтавська область м. Горішні Плавні, проспект Героїв Дніпра, 54

Тел. (05348) 44500, 067-300-2752 E-mail: teleexpress@trkgok.pl.ua

Друк виконано ТОВ «Комплекс»

м. Дніпро, вул. Автотранспортна, 23

Реєстраційне свідоцтво ПЛ-738 от 20.02.2006 р.

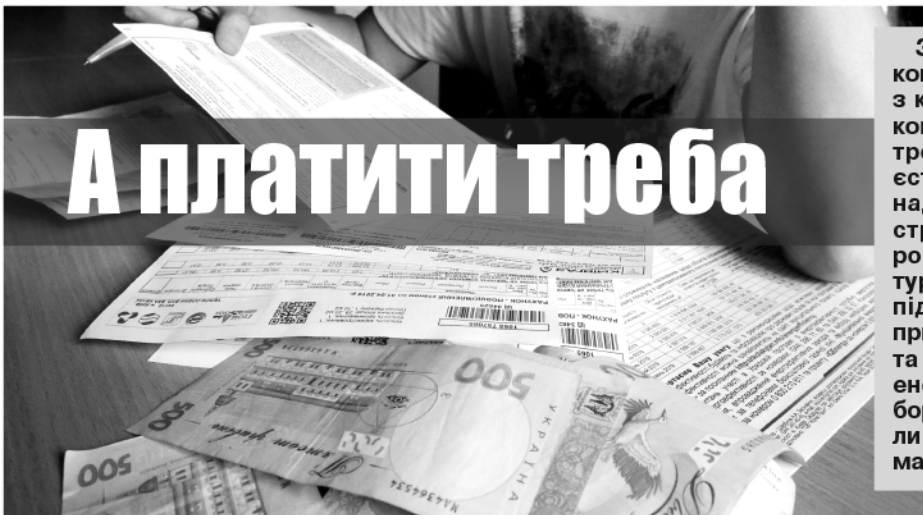
Редакція не завжди поділяє точку зору авторів публікацій.

Автор несе повну відповідальність за достовірність інформації,

точність наведених фактів. У телепрограмі можливі зміни.

Використання матеріалів тільки з дозволу редакції.

Відповідальність за зміст рекламних оголошень несе рекламодавець.

А платити треба

Законопроект «Про внесення змін в закон про реструктуризацію заборгованості з квартирної плати, плати за житлово-комунальні послуги, спожиті газ та електроенергію» № 8367 від 18 січня зареєстрований на сайті парламенту. Проект надає можливість громадянам, які постраждали внаслідок збройної агресії російської федерації, здійснити реструктуризацію заборгованості, яка виникла під час дії воєнного стану, по оплаті за природний газ, централізоване опалення та постачання гарячої води й електричної енергії. Законопроект пропонує списати борги за комунальні послуги за період, коли на території, де розташоване житло громадян, відбувалися активні бойові дії.

Всі ми є споживачами житлово-комунальних послуг, які, за нашим очікуванням, повинні надаватись своєчасно та якісно. З іншого боку, у нас, як у споживачів послуг, крім права отримувати є й обов'язок своєчасно та в повній мірі розраховуватись за надані послуги. А як бути з тими, хто, користуючись правом, нехтує обов'язком? Логічно, що за невиконання обов'язку потрібно нести відповідальність. Якщо не матеріальну, то хоча б моральну.

Попри воєнні дії, щоденні обстріли та складну економічну ситуацію в країні є підприємства, які ані на день не припиняли своєї роботи. Наприклад, постачальники природного газу та електроенергії. Зрозуміло, що такого ж ставлення до своїх обов'язків вони в праві очікувати від тих, хто не перестав ані на день користуватись їхніми послугами. Комунальні підприємства погоджуються із необхідністю суворої дисципліни платежів. Тільки все залежить не лише від них. А точніше - від нас.

- Сьогодні дуже велика кількість споживачів не сплачує вчасно за надані їм послуги, - говорить директор комунального виробничого підприємства «Теплоенерго» Павло Сніжко. - Питання оплати стоїть руба: якщо ми не сплачуємо за газ, то нас переводять на безумовне списання з банківських рахунків - на погашення боргу автоматично перераховуватиметься кожна гривня, яка надійде на рахунок підприємства. І це не залишатиме коштів на закупівлю паливно-мастильних матеріалів та оплату інших рахунків. А щодо несплати за електроенергію, то вже і так маємо повідомлення від АТ «Полтаваобленерго» про відключення. У цьому випадку постраждає чимало мешканців, які сумлінно сплачують за спожите. Поки що нам вдається триматись, але така перспектива може стати реальністю через погіршення ситуації з оплатою споживачами.

Тож маємо застосовувати всі можливі варіанти роботи з боржниками. Серед них - списки неплатників на під'їздах.

Як ставляться містяни до такого варіанту роботи з боржниками, ми запитали перехожих, серед яких був і той, чие прізвище колись опинилось у подібному списку.

- Моє прізвище було серед боржників на великому бігборді у 2003 році. Запам'ятав ті відчуття на все життя, - з посмішкою пригадує Віталій. - Що цікаво, сусіди ніяк не реагували, знайомі жартували, а мені було соромно. Ще й бігборд висів навпроти моєї роботи і, здавалось, що все місто в курсі. Хоча моєї вини у тому не було, бо купили квартиру з боргом. На той час для мене це була дуже велика сума, яку не могли сплатити одразу. На під'їзді списки побачив лише нещодавно, та як на мене, це не дуже дієвий спосіб впливу на таких людей. От якби відключали від послуг, то це б спрацювало. А потім ще й примушували сплачувати за підключення. А так... Ну, з квартири ж їх не виселять, а список що? Зірвали та й по всьому.

Бачив такий список на будинку і В'ячеслав:

- Емоції від цього двоякі, бо треба спочатку розібратись, чому утворився борг, враховувати обставини - можливо, людина дійсно не може заплатити, можливо, це якийсь самотній пенсіонер. Це складно. Один не платить, бо не має можливості, а інший наче й добре живе, а в боржниках. Ось до таких є претензії. Тільки що ти зробиш? Прийти до нього, і він, присоромлений, побіжить до каси? Не вірю. До того ж маю таких знайомих, які вирішили, що держава зобов'язана їм списати борги за час воєнного стану, і не платять. Ось це чистої води егоїзм. І таких ніяк не переконаєш. Тому треба впливати так, щоб людина відчула. Не платиш за воду? Відрізати водопостачання. Борг за газ? Відрізати газ. Ну, є ж різні технології. І через суд обов'язково - щоб все за законом. Потрібно опрацювати кожен випадок індивідуально.

Можливо, намагання достукатись до неплатників через суспільний осуд і здаються спірними, але, за спостереженням комунальників, це дає певні результати. Подібні оприлюднення списків боржників не є новинкою, така практика вже неодноразово застосовувалась і завжди була дієвою.

- Варто додати, що не лише у такий спосіб ми намагаємось достукатись до неплатників, - додає пан Сніжко. - Маємо для застосування цілий спектр заходів, щоб забезпечити індивідуальний підхід до боржників. Наприклад, споживачам, які не мають змоги одразу повністю розрахуватись, пропонуємо укласти договір реструктуризації і сплачувати поступово. Такий спосіб і нам полегшує роботу, бо ми не витрачаємось на сплату судового збору, а це більше 2 500 грн за кожен позов, яких маємо до 25 на місяць, і споживач, якщо вчасно розраховується, не отримує штрафних санкцій, та й не має виконавчого збору, а це 10% від суми боргу. Цей варіант вигідний обом сторонам, і були часи, коли він був досить популярним. Наразі дещо менша кількість боржників вирішує проблему таким шляхом. І дарма. Адже це можливість виплатити борг без оплати судових зборів, заборони відчуження майна чи на виїзд з країни, чи безумовного списання коштів з усіх наявних банківських рахунків боржника. І вже були випадки, коли до нас приходили люди, яких зупинили на кордоні, чи які побачили на зарплатній картці борг у мінус 100 тисяч гривень. Зрозуміло, що ситуації у людей різні - хтось дійсно не має коштів на сплату, а хтось чекає, що війна все спливе і свідомо не сплачує. Та на це не варто розраховувати мешканцям областей, де не йдуть активні бойові дії. Тому, як не відкладай, а сплачувати доведеться, адже послуги ви вже отримали. Тим більше, що гроші підприємству потрібні зараз, аби не зупинити роботу і надалі надавати послуги мешканцям міста.

ЗАПИТУВАЛИ - ВІДПОВІДАЄМО

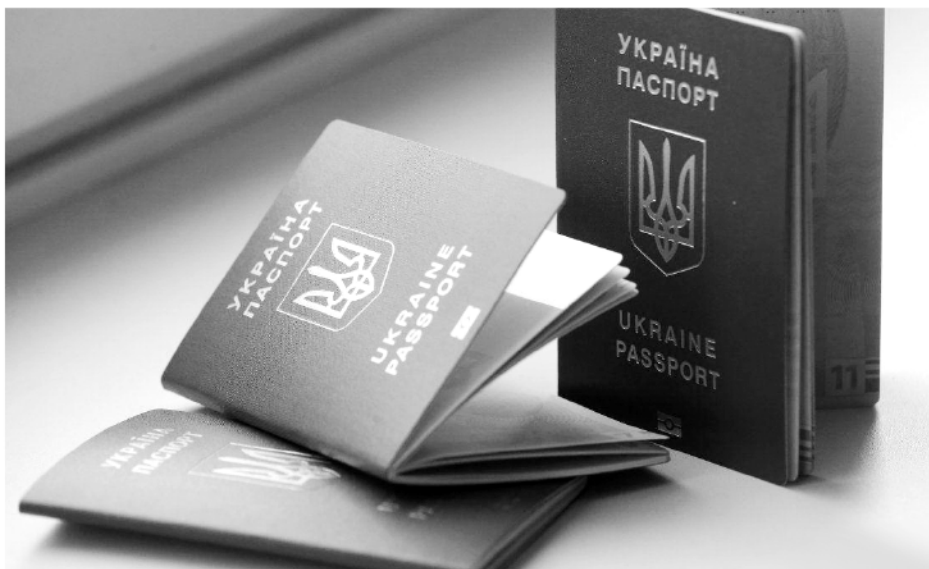
Не встигли вклеїти фото в паспорт під час воєнного стану: чи є документ дійсним? Роз'яснення надала очільниця Горішньоплавнівського відділу Управління ДМС в Полтавській області Ольга Карпенко.

З метою врегулювання цих питань Кабінет Міністрів України прийняв Постанову № 1202 «Деякі питання реалізації актів законодавства у сфері міграції в умовах воєнного стану», що набрала законної сили 26 жовтня 2022 року.

Згідно з даною Постановою документи іноземців або осіб без громадянства, строк дії яких закінчився або вони підлягають обміну після 24 лютого 2022 року, є чинними для тимчасового чи постійного проживання в Україні та надають право на в'їзд в Україну на період воєнного стану та протягом 30 календарних днів з дня його припинення чи скасування. Такими документами є посвідки на тимчасове чи постійне проживання.

Протягом 30 календарних днів з дня припинення або скасування воєнного стану іноземці або особи без громадянства зобов'язані подати такі посвідки на тимчасове чи постійне проживання для обміну в установленому законодавством порядку.

Що стосується громадян України, то паспорт у формі картки, строк дії якого закінчився за 30 днів до 24 лютого 2022 року та після 24 лютого 2022 року, та паспорт громадянина України зразка 1994 року, до якого не вклеєно фотокартку після досягнення 25- чи 45-річного віку, за умови, що

строк вклеювання фото настав за 30 днів до 24 лютого 2022 року та після 24 лютого 2022 року, є документами, що посвідчують особу та підтверджують громадянство України на період дії воєнного стану.

Паспорт у формі картки підлягає обміну протягом 30 календарних днів з дня припинення чи скасування воєнного стану.

Вклеїти нову фотокартку, відповідно до досягнутого віку, належить протягом 30 календарних днів з дня припинення чи скасування воєнного стану.

- За бажанням це можна зробити і зараз, - зазначає Ольга Карпенко, - звернувшись до Горішньоплавнівського відділу Управління ДМС в Полтавській області. В

умовах воєнного часу ця послуга надається безкоштовно протягом доби.

Для вклеювання фотографії у паспорт громадянина України у формі книжечки при досягненні 25- та 45-річного віку записуватися до електронної черги не потрібно.

Необхідні документи:

- заява про вклеювання фотокартки;
- паспорт громадянина України зразка 1994 року;
- дві фотокартки розміром 3,5 x 4,5 см з зображенням, яке відповідає досягнутому особою віку.

Ольга ТАРАНТИНА

СПОРТИВНІ ЗДОБУТКИ

Плавання

Впродовж 3-7 травня м. Бровари приймало чемпіонат України з плавання серед жінок та чоловіків. За на-

городи змагалися спортсмени з різних регіонів нашої країни. Горішні Плавні представляли дві вихованки відділення плавання ДЮСШ № 1.

За результатами фінальних змагань плавчиня Юлія Ткаченко, вихованка Артема Лашка, виборола срібну нагороду на дистанції 100 м на спині.

Шахи

Кваліфікаційний турнір з шахів з нормою 4-го розряду відбувся 6-7 травня в Палаці культури «Нафтохімік» (м. Кременчук). Наше місто представляли наймолодші вихованці ДЮСШ № 1.

За підсумками двох днів та 9 турів змагань норматив виконали 2 із 4 шахістів з Горішніх Плавнів. У своїй віковій категорії 1 місце посів Іван Бондаренко, срібним призером став Лев Мітюшин. До змагань юних шахістів підготував тренер Віталій Онікєнко.

Вецлар

ОЧИМА УКРАЇНЦІВ

Після початку великої війни мільйони українців були змушені покинути свої помешкання і виїхати за кордон. Так і Анна Данилевич разом зі своєю чотирирічною донечкою Мар'янкою через місяць повномасштабного вторгнення, вмістивши життя в один рюкзак, виїхали до Німеччини. Там і досі залишається велика кількість біженців. Чи призвичаїлися наші земляки до життя в іншій країні та чи змінилося ставлення до українців за цей час, «ТЕ» поцікавився в Анни Данилевич.

- Коли і як вирішили їхати за кордон? Самі чи за якоюсь програмою?

- На виїзді за кордон наполягли мої батьки. Усе було дуже швидко! 24 березня вирішили й на 26 число замовили квитки на автобус до кордону з Польщею. Ні про які програми тоді не знали.

- Де оселилися? У яких умовах довелося жити?

- Спочатку пару днів були в Польщі. Там дуже багато волонтерів, які допомагали з їжею, одягом та всіма іншими необхідними на перший час речами. Далі автобусом нас доправили до Варшави в табір біженців. Там відбулася зустріч із волонтерами, які відвезли нас у сучасний, хороший готель (власник якого безкоштовно надав нам номер на два дні). Узяли квитки на потяг до Берліну. Приїхали туди вночі 30 березня. Нас зустріло багато волонтерів, які допомагали зорієнтуватися на місцевості. Першу ніч у Німеччині провели в старому аеропорту, який облаштували під табір для біженців. Там нас забезпечили всім необхідним: їжею, і напоями, і постілью. Далі поїхали автобусом до табору в м. Ельванген, де пробули добу. Згодом у фейсбуці познайомилися з німецькою родиною, яка запропонувала нам приїхати до них. Що ми й зробили. Ця сім'я зустріла нас привітно, і пробули ми в них 1,5 місяця. Зараз проживаємо в м. Вецлар.

- За чий рахунок проживали в Німеччині?

- Перші два місяці - за свої кошти. Потім подали документи на допомогу - програма називається «Тимчасовий захист».

Тут зіткнулися з тим, що в цій країні дуже багато справ із документами, це займає час. Але воно того варте. Приємно, що тут чимало людей, які допомагають українцям.

- Чи вистачає грошової допомоги на проживання?

- Нам вистачає. Я вдячна цій країні, яка прихистила нас. І таких, як ми, нині тут більше 2 мільйонів. Нам оплачують житло, є допомога для життя, якої вистачає на їжу та одяг.

- Як загалом ставляться до українців?

- Люди привітно до нас ставляться, підтримують. У Вецларі багато вихідців із

Молдови, які знають нашу мову. Вони, зокрема, допомагали нам з документами.

- Українці в Німеччині працюють чи обмежуються отриманням допомоги?

- Я не можу говорити за всіх. У мене маленька донечка, яка до садочку ходила лише два рази на тиждень. Тому я не мала можливості працювати. Та і знання мови потрібне. Але дехто, звичайно, знаходив роботу і без знання мови.

Число біженців з України, зареєстрованих у програмі тимчасового захисту або в аналогічних національних схемах захисту в Європі, станом на кінець березня 2023 року досягло рекордних 5 мільйонів 8,5 тисяч осіб.

- Як справи з медициною?

- На кожен прийом до лікаря потрібно визначити термін (день та час, коли ти повинен приїхати). Цей термін можна чекати і місяць, але якщо це не нагальна

справа. Для термінових випадків є окрема лікарня. Медицина дуже відрізняється від нашої! Тут неважливо, чи ти мільйонер, чи простий працівник - у черзі чекають усі однаково. Немає ні кумів, ні сватів - усі рівні. Це приємно радує.

- Чи є різниця в менталітеті?

- Певною мірою відрізняється. Наприклад, стосовно сусідства. В Україні про сусіда ми знаємо все! Як кого звати, хто де працює, як звати домашніх улюбленців. А тут навпаки. У Німеччині люди можуть роками прожити поряд і не знати, як кого звати, та навіть в обличчя не впізнати. У кожного свій графік роботи, розпорядок дня, вподобання. Мені здається, що тут мешканці більш закриті емоційно, але якщо потрібна допомога, ніколи не відмовляють. Із посмішкою приходять на допомогу. Ще одна особливість - неділя тут вихідний, коли ніхто взагалі не працює. Ні продуктові магазини, ні салони, ні бутіки. Можуть бу-

Обираючи майбутнє

До учнів класу Фергехро на мотиваційну зустріч завітав Сергій Чеботарьов, який порадив молоді не гаяти час і вже сьогодні зрозуміти, чого для себе школярі бажать у дорослому житті.

В учнів 11-го класу Фергехро відбулася профорієнтаційна зустріч із директором з технічного обслуговування, ремонтів і енергетичного забезпечення Полтавського ГЗК Сергієм Чеботарьовим.

Школярі активно долучились до розмови, ставлячи запитання про можливість працевлаштування в компанії та

популярність певних професій. Сергій Чеботарьов зорієнтував молодь на те, що комбінатам нині потрібні кваліфіковані робітничі кадри (електротехнічний персонал, зокрема газоелектрозварники, машиністи крана, електрослюсарі, машиністи екскаватора, машиністи бурової установки), які мають хороші теоретичні знання й добре напрацьовані практичні навички. Після цих слів дехто з учнів відверто засмутився, бо не всі з них бачать себе в майбутньому здобувачами робітничих професій, адже планують отримувати вищу освіту і мріють про керівні посади.

- Рекомендую не лише подбати про здобуття вищої освіти, а й про всяк випадок опанувати якусь робітничу спеціальність, яка допоможе забезпечити собі гідне життя. Але передусім варто прямувати за своєю мрією. А можливості є, потрібне лиш бажання, щоб ними скористатися, - наголосив наостанок Сергій Чеботарьов.

Учні профільного класу впродовж двох академічних годин не відпускали гостя. Проте зрештою лишилися задоволені: більшість зрозуміла, що вони на правильному шляху.

- Сергій Чеботарьов довів: якщо є бажання, навіть маючи робітничу професію, можна зрости кар'єрними східцями. Це мотивує, хоча я себе не бачу в жодній із професій гірничотехнічного спрямування, - зазначив учень 11-А класу Артур Севрюков. - Не впевнений, що пов'яжу своє життя з компанією Фергехро, втім добре знаю, що на її підприємствах цінують тих, хто готовий розвиватися.

- Сьогоднішня зустріч - корисний інтерактив з обміном думками й роздумами про речі, які саме час вирішувати. Знаю, що у Фергехро дотримуються гендерної рівності, й жінкам теж є місце у професіях гірничого спрямування, - впевнена одинадцятикласниця Анастасія Ільїна, яка вже замислилась про роботу в компанії.

Наталка ВЕРЕМЧУК

ти відкриті лише кафе або ресторани, які мають дозвіл від держави працювати саме в неділю. У цей день тижня потрібно поводитися дуже тихо, на вулицях мало людей. Якщо ти живеш у багатопверховому будинку, не можна в цей вихідний вмикати пілосос, гучну музику, емоційно надто голосно розмовляти. Німці багато працюють. Більшість о 6-7 годині ранку йдуть на роботу, повертаються після 20.00 з понеділка до

суботи включно. Вони себе цінують, у неділю дають собі та оточуючим відпочити фізично й морально.

- Маєте намір повертатися додому?

- Я дуже сумую за батьками, родичами та друзями, які зараз в Україні. Звичайно, хочеться, але ще триває війна в моїй країні, тому ми з донечкою поки залишимося в Німеччині. Я відвідую безкоштовні інтеграційні курси (поєднання мовного й орієнтаційного курсів - про життя в Німеч-

чині). Маю намір вивчити німецьку мову, щоб спробувати залишитися тут, бо я не знаю, як складеться життя далі, чи зможу повернутися додому. На даний момент думаю передусім про життя моєї дитини, яке тут спокійне. Бачу, що тут є більше можливостей для розвитку доньки. Та ми з нетерпінням чекаємо перемоги України, спокійного життя на нашій території.

Леся ОНІКІЄНКО

Дерева життя вві сні й наяву

Весна. Період пробудження й розквіту. Натомість чи не щодня Державна екологічна інспекція повідомляє про випадки незаконного масового вирубування дерев. Проблема актуальна і для Полтавщини. Тільки з останніх: с. Малинівка Кременчуцького району - виявлено 210 спиляних дерев, с. Броварки Кременчуцького району - 88 дерев, Полтава - 87 дерев... І це тільки те, що виявлено й зафіксовано. Можна припустити, що насправді масштаби значно більші. Чому так? Адже для українців ставлення до дерев завжди було особливо шанобливим...

«Я бачив дивний сон...»

Ви пам'ятаєте свої дитячі сни? Хоча б деякі з них? Мабуть, чи не в кожного було сновидіння, яке справило надзвичайне емоційне враження. Таке, що не стирається з роками, а то й залишається нерозгаданою загадкою.

Мені часто сняться сни. Причому з дитинства. І багато з них настільки яскраві, що не зникають із пам'яті після пробудження. Окремі видіння - це неначе художній фільм від початку і до кінця: із напруженим сюжетом, героями і прописаними сценаристом діалогами, з нюансами операторської роботи... Так, наяву була в мене свого часу мрія стати режисером. Ну, не склалося.

Серед сновидінь, які приходили до мене маленької, був цілий набір таких, що викликали острах. Ні, причиною була не присутність у них злющих фантастичних створінь і не катастрофічність подій. Переживання викликало незрозуміння того, що відбувалося вві сні. Та лише з роками починаєш вибірково пов'язувати те, що малювала дитяча свідомість уночі, з явищами реальності.

Один із таких епізодів спливав у пам'яті після повномасштабного вторгнення «сусідів» у нашу країну. Сприяв цьому, мабуть, сплеск інтересу до нашої історії. У медіа активно зринали факти про взаємовідносини двох держав, зокрема й про те, скільки «старший» брат завдав горя «молодшому».

...На ділянці біля бабусиної хати росло небагато дерев. Та й скільки там тієї ді-

лянки - а треба ж десь і город садити. Це вже пізніше почали з'являтися молоденькі саджанці черешень, білих слив, аличі. А попервах було дві яблуні, абрикос та слива з великими соковитими плодами, які мали темне сизувато-сине забарвлення зовні й медово-золотистий м'якуш (після того, як її із часом не стало, мені, як не дивно, більше не доводилося зустрічати подібний сорт). Дерева були немолоді, із товстими стовбурами і розлогою кроною. Завдяки цьому вони були надзвичайно привабливими для нас, дітлахів. Ми облазили кожне дерево, знали кожну гілку,

визначили місця, де найзручніше можна примоститися на верхечку...

...І снилися мені: заходять на бабусине подвір'я декілька чоловіків, рішуче направляються до городу. В їхніх руках - пилки. Наблизилися спочатку до однієї з двох яблунь. І раптом починають її пилати! Чому ж бабуся не завадить їм? Чому не вижене зі свого дворища?.. А ті не зупиняються - пішли навіть кущі смородини, що мирно тулилися вздовж паркану, різати!

І, пам'ятаю, такий мене жах охопив після пробудження: як же це можливо, щоб так просто хтось зайшов до чужого двору й винищив те, що кохалося господарем?..

Чи знала тоді дитина, що подібне було не вві сні, а наяву в Україні? Сумніваюсь. А дивись ти - на якомусь генетичному рівні прорвалося. Не згадаю, щоб бабуся розповідала про подібне, та й навряд у ті часи багато розповідали. Мовчання - то було не лише золото, а й запорака життя.

То хто ж і навіщо вів в Україні боротьбу з деревами?

Що не крок - то знищення

Податок на дерева був уведений за часів Сталіна на фруктові дерева і навіть кущі. Їх було навіть кілька: в 1929-му, 1939-му, 1948-му і 1953-му, буквально перед самою смертю «вождя народів».

Є версія, що автором ідеї був нарком фінансів СРСР Арсеній Зверев.

Запровадження таких податків призвело до того, що в деяких селах люди самі вирубували дерева й кущі, бо не мали чим платити, а за несплату карали. В інших це робили показово спеціальні групи червоноармійців або так звані буксирні бригади.

Масове вирубування дерев згодом спричинило дефіцит фруктів, який не могли побороти декілька десятиліть.

Скасований податок був розпорядженням голови Ради міністрів СРСР Георгія Маленкова в 1954 році, тоді ж були зменшені на 60 % податки на селян.

«Податки завжди були тяжким тягарем для колгоспників. Ще за законом Верховної Ради СРСР від 1939 р. оподатковувалася орна земля, кожна тварина, яка була у власності колгоспника, та кожне плодове дерево. Платниками податків були господарства членів колгоспів, а також інших громадян, яким наділяли присадибні ділянки (вчителі, медичні працівники та ін.). Податок вираховували з кожного підсобного господарства відповідно до площі земельної ділянки. Фінансові органи становили детальні платіжні повідомлення - документи, в яких було визначено грошову суму чи натуральну величину й чітко виписано термін внесення платежів. Ці повідомлення вручалися під розписку, що надавало їм додаткової обов'язковості виконання», - так описує ситуацію «Вікіпедія».

Про наслідки такої податкової політики згодом писали не лише історики, але й ботаніки. Зазначалося, що за вказаний період було знищено десятки старовинних сортів яблук, груш, слив, жерделів і морелів (старі різновиди абрикос), смородини, вишень, черешень, малини, суниць, бросквини (старовинна назва персиків). Деякі культури - чижун, айва, старовинні сорти горіхів, вишнево-черешневі гібриди, персики - просто зникли, часом навіть назви не лишилися...

І зацвітуть сади

Не претендую на звання історика. Просто як звичайна українка час від часу відчуваю зацікавлення до тієї чи іншої теми або події, що мали місце в нашій історії. І от що найбільше привертає увагу, так це спогади людей - невигадані, подекуди уривчасті, епізодичні. Але саме в них збережена правда про те, що ж дійсно відбувалося в житті звичайнісіньких українців. Тож хочу й вас, шановні наші читачі, ознайомити з деякими споминами, які мені вдалося зібрати в публіках з обговорення даної теми.

Олесь: «На Сіверщині, край лісу біля села Ленків, на великій галявині росла в моєму дитинстві груша з духмяними медовими плодами. За словами дідуса Івана, дерева садили в лісі ще «до війни», тобто в 30-ті роки ХХ століття, щоб заповнити сплати податків здирницькій московській владі. Кожна родина знала, де їхнє дерево. Смак і запах тої груші з дитинства більше ніколи не зустрічав».

Олександрина: «Я добре пам'ятаю, коли я була маленька і їздила влітку до бабусі на Одещину, в людей відрізали сади: не можна було мати більше, ніж визначену кількість дерев. Але відрізавши, сам радгосп не використав ці сади, і вони цвіли кожну весну, все більше дичавіючи й висихаючи. А моя бабуся, яка сама й садила той сад, навіть не могла переступити ту межу - не мала права, тільки з тугою дивилася на загибель саду. І він засох».

Валентина: «Коли ввели податки на кожне плодове дерево, багато господарів самі вимушені були вирубувати власні сади, адже грошей на сплату податків не мали. Рубали й оплакували кожне дерево і кожен кущик. А потім під час голодоморів замість плодів їли калачики, кору, молоде листя - все, що можна, щоб вижити. Чого тільки наші люди не пережили! Сьогодні настала наша черга. Молимося за ЗСУ і волонтерів, за остаточну Перемогу над нищителями українців і України».

Валерій: «Щоб уникнути податків, щеплювали сортовими живцями дички в лісах. Потім ходили в ліс по свої яблука-груші. Звідти розповсюджена навичка щеплювати в селян старших поколінь».

Дан: «У лісі під Києвом, у якому я збираю гриби (точніше збирав, бо там усе тепер заміновано), з тих часів є декілька фруктових дерев, схованих селянами серед звичайних лісових. Звісно, яблука та груші давно здичавіли, проте вишні, черешні та деякі сливи дають нормальний врожай кожного року».

Вікторія: «У мого прадіда був сортовий великий сад. Мама розказувала, як він його вирубував і плакав. А після цього з ним стався серцевий напад, і він помер. Він той сад багато років вирощував».

Ірина: «Мій дідусь Юрко, з маминих оповідей, власноручно вирубував величезний

сад і спалив пасіку за одну ніч. І посівив. Тернопільська обл., Збаразький район».

Сергій: «У нас садок уже дуже поважного віку. Щороку збираємо дідові яблунка. Незрівнянні смаки, супермаркетам до них далеко. Дід Іван позбивав величезні ящики та пакував на зиму яблука. Бережно, щоб не пошкодити, кожне яблунко обгортали папером, як новорічні іграшки. Так вони зберігалися до весни. А родичі, що жили в ті часи на Далекому Сході, просили прислати яблука в посылках. Український хліб та українські яблука».

Олена: «Полтавська область, с. Більськ, там жила моя бабуся і теж про таке розповідала. Податки на дерева, податки на тварин домашніх. Мабуть, тому зараз, коли вже можна, в моїй родині прямо культ засадити кожен сантиметр землі плодовими культурами, інколи саджаються дерева й кущі навіть у тіні інших, щоб земля не пропадала. Зате дивлюсь на орчі села, то там немає ні садків, ні городів».

Анна: «Мій дід не дозволив вирубати його сад, і за цей сад платили великий податок. Усі зароблені гроші дідом і його двома синами ішли на податок, але дід сказав - не зрубаю».

Оля: «У селі на одній вулиці, де я жила, садів не було зовсім. Мама розказувала, що дівчинкою помагала бабусі зрізати той сад великою пилкою, бо нічим було платити податок. На іншій вулиці лишилось трохи старих садів. Сад із шістьма старезними яблуньками родить досі. Я люблю цей старий сад якось по-особливому, люблю обійняти ці старі дерева і постояти біля них. Людей до знищення садів доводила біда. Бабуся казала, що ніколи дерев не зрізали (навіть хворих) в іншу пору, крім зими чи ранньої весни. Дерево не має чути болю, поки спить».

Забіг добра

Благодійний забіг Ferrexpro Health Marathone об'єднав жителів Горішніх Плавнів та гостей міста у прагненні робити добро. Минулої неділі учасники заходу досхочу наспілкувалися, позмагалися в різних дистанціях і задонатили кошти на підтримку ветеранів війни.

Попри вихідний день на алеї, що прямує до готелю «Ольвія», повно народу. Люди в яскравих фірмових зелених та білих футболках швидко клеять на себе номерки й роблять селфі коло величезної арки.

Це учасники благодійного заходу Ferrexpro Health Marathone, які вирішили провести день із користю для себе та наших захисників, котрі потребують коштів на відновлення здоров'я. Чоловік у спортивному костюмі оголошує старт у рупор - і забіг розпочинається.

Підтримати ветеранів

Ще у квітні Ferrexpro оголосила про реєстрацію в благодійному забігу. Для цього працівникам компанії та всім охочим пропонували долучитися й зробити донат на користь ініціативи «Протези для незламних». А вже 7 травня просто неба відбулося справжнє спортивне й родинне свято, яке зібрало людей активних і небайдужих. Перед змаганнями на всіх чекала розминка від тренера, працівника Ferrexpro, Сергія Гуріна. Потому ж учасники перевірили свою спритність на трьох різних дистанціях: новачки й діти бігли 1 км, більш упевнені в своїх силах бігуни обрали 3 км, а найдосвідченіші - 5 км.

У спортивному благодійному заході взяла участь майже 500 осіб: горішньоплавняни, гості з Кременчука, Полтави й внутрішньо переміщені особи, які знайшли прихисток саме в нашій громаді. Найстаршому учаснику забігу в квітні поточного року виповнилося 80 років, найменшим учасником стало немовля - його батьки покатали у візочку на дистанції 1 км. Запеклої боротьби за перемогу не було

З ним погодився й перший заступник міського голови Олександр Чуприна, який побажав учасникам отримати максимум позитиву від участі в заході.

Подарунки - всім

Трійку призерів на кожній із дистанцій було відзначено пам'ятними подарунками з логотипом Ferrexpro. Так, на дистанції 1 км кращі результати показали Кирило Ковальов, Роман Буланкін, Тимур Ященко. Забіг довжиною 3 км приніс успіх Кирилу Лазаренку, Данилу Перетокіну, Олександрю Зубкову. Найскладніший відрізок змагань завдовжки 5 км найшвидше подолали Сергій Гурін, Олександр Калініченко, Владислав Д'яченко.

А ще абсолютно кожен учасник забігу отримав медаль від компанії за активну громадянську позицію й бажання допомагати тим, хто ризикує власним

- кожен розумів, що прийшов сюди підтримати ветеранів війни, які потребують якісного протезування.

Учасникам змагань та всім, хто прийшов за них вболівати, подякував голова правління ПрАТ «Полтавський ГЗК» Віктор Лотоус:

- Спасибі, що підтримали захід, спрямований на допомогу ветеранам, які ціною власного здоров'я стоять на захисті кордонів нашої України. Думаю, що після сьогоднішнього забігу значно побільшає людей, які вважатимуть спорт основою повсякденного життя.

життям, захищаючи нашу країну від збройної агресії підступного сусіда.

Разом до перемоги

Забіг зібрав не лише азартних спортсменів, готових показати клас на широкому загалі. У заході брали участь цілі родини - працівники Ferrexpo виходили на дистанції разом з членами своїх сімей, волонтери з числа співробітників компанії прийшли допомагати в організації заходу зі своїми дітьми.

- Якби чоловік, який теж працює на ПГЗК, був зараз у місті, він би обов'язково долучився до нас. Як інакше, якщо це на підтримку незламних воїнів, щоб ті з них, які втратили кінцівки, отримали якісні протези? Це дуже сильна тема. Задонатила, але не сподівалася, що подолаю дистанцію 1 км. Потім побачила інформацію, що можна й пішки дійти, аби дістатися

фінішу. Вирішила спробувати. Насправді всі сьогодні переможці, бо зробили разом добру справу, - розповіла програмістка ЦіТіЗ Олена Ольховська, яка брала участь у забігу разом зі своїми донечками Анастасією та Анною. Її чоловік з 27 лютого 2022 року в лавах ЗСУ боронить цілісність нашої держави, вже пів року воює на Донецькому напрямі - Бахмут, Нью-Йорк, Авдіївка.

А компанія підтримує його, як і решту майже 700 мобілізованих працівників, допомагаючи їм у придбанні потрібного спорядження, медичних засобів та продуктів харчування. Після демобілізації у рамках програми підтримки ветеранів із числа працівників Ferrexpo такі співробітники отримують фізичну й психологічну реабілітацію, соціальну адаптацію, а за потреби й професійну перепідготовку, щоб якомога швидше повернутися до життя в нових реаліях та в робоче середовище.

Для кожного з учасників забіг мав свій сенс.

- Бігли з другом сьогодні у футболках з написом «Біжу за «Азов», бо ще більше 100 бійців «Азову» знаходяться в полоні. Це військові, які боронили Маріуполь під час блокади й дуже довго не підпускали ворога. Але саме бійців «Азову» дуже довго не міняють. Дізнались про забіг із соцмереж і вирішили одразу задонатити ветеранам на протезування. Займаюся спортом, тож 3 км було легко пробігти, - зазначив Михайло Бойко.

З-поміж бігунів на дистанції 5 км у «п'яtselі» біг електромеханік АСУ ТП Полтавського ГЗК Олександр Рижков, який кілька тижнів тому демобілізувався з ЗСУ, а сьогодні вирішив перевірити свої сили:

- Рік не бігав, але вирішив спробувати подолати «п'ятірочку», бо раніше часто бігав і марафони, зокрема. Біг цікава й класна штука, а підтримати побратимів - взагалі крута ініціатива. Чесно кажучи, було важкувато, бо в окопах сильно тренуватися не було як. Проте отримав задоволення від спілкування з іншими бігунами. Порадів, що випала нагода позмагатися з сильними суперниками, багато хто з них класно впорався з дистанцією.

P.S. Завдяки донатом учасників для реабілітації ветеранів, які втратили кінцівки під час виконання бойових завдань, було зібрано понад 100 тис. грн. Віктор Лотоус додав, що Ferrexpo подвоїть цю суму для передачі на користь ініціативи «Протези для незламних».

